USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové, JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., v právní věci žalobkyň: **a) R. P., b) nezl. D. P.,** obě zastoupeny Mgr. Alexandrem Jánem Vaškevičem, advokátem, se sídlem Františkánská 7, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2008, č. j. OAM - 612/VL - 07 - 19 - 2008, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 5. 2009, č. j. 62 Az 22/2008 - 25,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 12. 9. 2008 zamítl žalovaný žádost žalobkyň o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu).

Proti tomuto rozhodnutí podaly žalobkyně žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě. Žalobkyně zejména tvrdily, že nebyly naplněny zákonné důvody pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, a dále že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav. Žalobkyně rovněž měly za to, že rozhodnutí žalovaného nebylo dostatečně odůvodněno, pokud jde o úvahy, kterými se žalovaný řídil při hodnocení podkladů rozhodnutí. Krajský soud žalobu zamítl rozsudkem ze dne 11. 5. 2009, č. j. 62 Az 22/2008 - 25. Krajský soud se ztotožnil se žalovaným, že u žalobkyň nejsou splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, neboť neshody žalobkyně a) s bývalým přítelem, otcem žalobkyně b), nelze v žádném případě podřadit pod podmínky pro udělení azylu podle tohoto ustanovení. Rovněž žalobkyní předjímaná úvaha o tom, že nemá smysl na Ukrajině žádat o pomoc státní orgány z důvodu obecně tvrzené korupce, aniž by ona sama měla v předmětné věci takovou zkušenost, nelze podle

krajského soudu považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany. K námitce, že si žalovaný neopatřil podklady potřebné pro rozhodnutí ve vztahu k § 14 zákona o azylu a nezkoumal, zda ukrajinské státní orgány potírají domácí násilí, krajský soud uvedl, že žalobkyně a) o pomoc státních orgánů vůbec nežádala. V případě svého návratu na Ukrajinu se obává eventuálních útoků ze strany svého ruského přítele, o němž žalobkyně a) neví, zda se vůbec na Ukrajině zdržuje.

Tento rozsudek napadly žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) včasnou kasační stížností, v níž uvádí důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelky zdůrazňují, že krajský soud nesprávně posoudil otázku, zda byly dány předpoklady pro rozhodnutí žalovaného podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Opakované napadení a výhrůžky ze strany druha stěžovatelky a) byly natolik intenzivní, že ve své podstatě představovaly ohrožení na jejím životě a zdraví. Pokud pak stěžovatelka a) žádala státní orgány o ochranu, byla odmítnuta. Z těchto důvodů je dán důvod, aby byla stěžovatelkám udělena mezinárodní ochrana podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť stěžovatelky patří do sociální skupiny, které není zajištěna ani minimální ochrana života a zdraví, a domovský stát tuto situaci toleruje. V této souvislosti stěžovatelky upozornily na čl. 65 metodologické příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka (dále jen „Příručka“), podle kterého může pronásledování vycházet také od některých složek obyvatelstva nerespektujících normy stanovené v zákonech dané země. Stěžovatelky jsou dále přesvědčeny, že rozhodnutí žalovaného nebylo učiněno na základě dostatečného dokazování a že nebylo náležitě odůvodněno. Ze všech těchto důvodů stěžovatelky navrhují, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V závěru stěžovatelky požádaly o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nebo že by jí hrozila vážná újma ve smyslu § 14a tohoto zákona.

Ze spisového materiálu Nejvyšší správní soud mimo jiné zjistil, že stěžovatelky, státní občanky Ukrajiny, přicestovaly do České republiky dne 29. 1. 2006 a dne 25. 8. 2008 podaly žádost o udělení mezinárodní ochrany. Z této žádosti i z protokolu o pohovoru k ní, který byl proveden dne 8. 9. 2008 vyplývá, že stěžovatelka a) odjela v roce 2001 z Ukrajiny do Moskvy za prací. Seznámila se tam s mužem, se kterým později otěhotněla. Vzhledem k tomu, že ji tento muž během těhotenství fyzicky napadal, odešla od něj zpět na Ukrajinu, kde se jí narodila dcera - stěžovatelka b). Stěžovatelka a) se k muži odmítala vrátit, a proto jí tento začal vyhrožovat odebráním dcery. Stěžovatelka a) se skrývala na Ukrajině, avšak muž ji i s dcerou našel. Útočiště pak stěžovatelka a) nalezla v České republice, kam v lednu roku 2006 i s dcerou odjela. V České republice potkala jiného muže, ukrajinské národnosti, se kterým nadále žije a který se stal otcem její další dcery - A. Š., nar. v roce 2008. Stěžovatelka a) při pohovoru uvedla, že se neobrátila s žádostí o pomoc na státní orgány, neboť to shledávala bezpředmětným. V této souvislosti uvedla, že „ten, kdo má peníze, má všechno, a ex-přítel peníze měl“. Rovněž uvedla, že ji bývalý druh i nadále hledá a že se tedy nemůže do své vlasti vrátit, neboť by o dceru - stěžovatelku b) - mohla přijít.

Dříve než Nejvyšší správní soud přistoupil k věcnému posouzení kasační stížnosti, bylo na něm zhodnotit, zda kasační stížnost splňuje všechny formální náležitosti, které na ni klade soudní řád správní. Dospěl k závěru, že kasační stížnost byla podána včas, napadené rozhodnutí je rozhodnutím, proti kterému lze tento mimořádný opravný prostředek ve smyslu § 102 s. ř. s. podat, a stěžovatelky jsou osobami, které byly účastníky řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo. Rovněž jsou řádně zastoupeny ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelek. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce jako obecného poslání správního soudnictví - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

K otázce přijatelnosti kasační stížnosti, a tudíž výkladu pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, se Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. Dle tohoto usnesení je kasační stížnost přípustná: 1) ohledně právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) ohledně právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny odlišně, 3) v případě potřeby změnit výklad určité právní otázky dosud řešené správními soudy jednotně (tzv. judikaturní odklon) a 4) v případě, kdy by bylo v napadeném rozhodnutí správního soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se přitom v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud (a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, (b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva (k tomu srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval námitkou stěžovatelek, že žalovaný neměl zamítnout jejich žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, neboť se obávají výhrůžek a napadení bývalého druha stěžovatelky a) a otce stěžovatelky b). Z tohoto důvodu je podle nich dán důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud se k této otázce již vyjádřil, a to ve svém rozsudku ze dne 24. 8. 2005, č. j. 1 Azs 9/2005 - 43, dostupném na www.nssoud.cz. V citované věci byla

stěžovatelka, rovněž občanka Ukrajiny, vystavena výhrůžkám a útokům ze strany svého bývalého manžela. Nejvyšší správní soud zde dospěl k závěru, že jednání takové osoby nebylo pronásledováním ve smyslu zákona o azylu, neboť v prvé řadě nebylo motivováno stěžovatelčinými politickými postoji či některou z jejích sociálních charakteristik. Nejvyšší správní soud v této souvislosti dále uvedl, že netvrdí-li žadatel o mezinárodní ochranu nic jiného, než co by nasvědčovalo tomu, že o mezinárodní ochranu žádá z důvodu jednak legalizace pobytu na území České republiky a jednak ze strachu z pronásledování soukromými osobami, nelze bez dalšího učinit závěr o jeho pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Rovněž v nyní posuzovaném případě nejsou důvodem výhrůžek a dřívějších napadení stěžovatelky a) ze strany jejího bývalého druha její politické názory či některá z jejích sociálních charakteristik. Chování bývalého druha stěžovatelky a) je, jak vyplývá se spisového materiálu, odůvodněno skutečností, že s ním stěžovatelka a) již nadále neudržuje partnerský vztah a neumožňuje mu kontakt s jeho dcerou - stěžovatelkou b).

Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaného pod č. 1749/2009 Sb. NSS v této souvislosti vyplývá, že potíže se soukromými osobami mohou být důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatelka skutečně domáhala poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout. Stěžovatelka a) sama v pohovoru k žádosti přitom uvedla, že se s žádostí o pomoc na státní orgány nikdy neobrátila, neboť by to podle jejích slov postrádalo smysl. Za této situace, kdy stěžovatelka a) ani neučinila pokus o zajištění své ochrany prostřednictvím stížnosti u orgánů povolaných v zemi jejího původu k ochraně občanů, nelze dospět k závěru, že by jednání soukromé osoby, kterému byly, resp. jsou, stěžovatelky vystaveny, bylo ukrajinskými státními orgány podporováno, trpěno nebo že by proti němu ukrajinské orgány nebyly schopny poskytnout adekvátní ochranu (srov. rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2005, č. j. 3 Azs 412/2004 - 93, dostupný na www.nssoud.cz). Ve světle zde uvedeného nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany skutečnost, že podle stěžovatelky postrádalo smysl obrátit se na státní orgány s žádostí o pomoc.

Dále se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou stěžovatelek, že žalovaný neprovedl dokazování dostatečným způsobem. Rovněž tuto otázku Nejvyšší správní soud již ve své dřívější judikatuře vyřešil, a to v rozsudku ze dne 24. 3. 2006, č. j. 5 Azs 267/2005 - 39, dostupném na www.nssoud.cz. Dospěl zde k závěru, že pokud správní orgán vycházel při dokazování z žalobkyniny žádosti o udělení azylu, doplněné ručně psaným prohlášením o důvodech žádosti, z protokolu o pohovoru provedeném v souladu s § 23 zákona o azylu, jedná se o dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí ve smyslu § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, neboť z nich jednoznačně vyplývá absence tvrzení relevantních důvodů, která je podmínkou aplikace citovaného ustanovení. Pokud tedy žalovaný vycházel v nyní posuzované věci právě ze zde vyjmenovaných podkladů, postupoval tak zcela v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu. Navíc je z odůvodnění rozhodnutí žalovaného zřejmé, které skutečnosti byly jeho podkladem i jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě nichž rozhodoval. Rovněž je z něj zřejmé, proč žalovaný žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou.

Pokud jde o nesouhlas stěžovatelek se způsobem, jakým se krajský soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 zákona o azylu, odkazuje Nejvyšší správní soud na svůj rozsudek ze dne 23. 1. 2008, č. j. 4 Azs 244/2006 - 93, dostupný na www.nssoud.cz. Přestože se citované rozhodnutí vztahuje k institutu překážek vycestování, jak byly zakotveny v § 91 zákona o azylu ve znění do 31. 12. 2008, a které byly následně nahrazeny doplňkovou ochranou (§ 14a), dospěl Nejvyšší správní soud v jiném svém rozhodnutí k závěru, že jakkoli nelze shledat úplnou shodu mezi někdejším ustanovením § 91 a nynějším § 14a zákona o azylu, tak v těch částech, kde takovou shodu shledat lze, je možno aplikovat právní názory vyslovené Nejvyšším správním soudem ve vztahu k onomu dříve účinnému § 91 zákona o azylu (srov. rozsudek ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69, dostupný na www.nssoud.cz). Podle rozhodnutí č. j. 4 Azs 244/2006 - 93 tedy tvoří překážku vycestování (v nyní posuzované věci důvod pro udělení doplňkové ochrany) *„pouze takové okolnosti, kdyby byl cizinec nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, anebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, nebo jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeby jejího věku a stupně samostatnosti*“. V posuzovaném případě stěžovatelky tvrdí, že jim při vycestování zpět na Ukrajinu hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení a že budou podrobeny perzekuci, resp. administrativní šikaně ze strany policie a dalších státních orgánů, při zjištění, že požádaly v České republice o azyl.

Ve správním a soudní řízení stěžovatelky netvrdily, že by jim v případě návratu hrozilo nebezpečí mučení a nelidského zacházení, avšak obávaly se spíše výhrůžek a fyzických útoků ze strany bývalého druha stěžovatelky a). Žalovaný dospěl k závěru, že stěžovatelkou a) vyslovené obavy z návratu do vlasti nelze podřadit pod vážnou újmu ve smyslu § 14a zákona o azylu. Tento závěr žalovaný vyslovil na základě informací získaných z žádosti stěžovatelky a) o udělení mezinárodní ochrany, ručně psaného prohlášení o důvodech žádosti, z protokolu o pohovoru, což jsou podle již citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 267/2005 - 39 dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí ve smyslu § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu.

Skutečnost, že stěžovatelkám hrozí obtíže se státními orgány z důvodu, že žádaly v České republice o azyl, stěžovatelky uplatnily až v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud tedy k této námitce nepřihlížel (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na všechny námitky uplatněné v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelek. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O návrhu, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodoval, protože kasační stížnosti je přiznán odkladný účinek ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3 a § 120 s. ř. s. podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2010

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu